

POSTANOWIENIE

Dnia 19 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Czubik

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie ze skargi G. M.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w [...] w sprawie o sygn. I ACa [...], z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...], po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 19 maja 2022 r.,

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Gmina M. (dalej: Skarżąca) pismem z 16 lutego 2022 r., reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika radcę prawnego T. S., działając na podstawie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze strony na naruszenie prawa do rozpoznawania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 75 z późn. zm.; dalej: ustawa o skardze na przewlekłość postępowania) wniosła skargę na przewlekłość postępowania wszczętego przed Sądem Apelacyjnym w [...] w sprawie o sygn. akt I ACa [...].

Biorąc pod uwagę powyższe, Skarżąca domaga się:

1. stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie z powództwa E. K. przeciwko Gminie M. prowadzonego przez Sąd Apelacyjny w [...] I Wydział Cywilny, I ACa [...];
2. przyznania od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącej kwoty 20.000 zł.;
3. zasądzenia na rzecz Skarżącej od Skarbu Państwa-Sądu Apelacyjnego w [...] kosztów postępowania według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu skargi na przewlekłość postępowania wskazano w pierwszej kolejności, że kwota 20 000 zł stanowi przybliżoną wartość kosztów, jakie Skarżąca poniósł w związku z jego prowadzeniem. Skarżąca wyjaśniła następnie, że sama długotrwałość postępowania nie oznacza, iż doszło do przewlekłości postępowania. Zachodzi ona, gdy postępowanie jest długotrwałe, prowadzone rozwlekle i trwa ponad konieczność wyjaśnienia okoliczności faktycznych i prawnych niezbędnych do rozstrzygnięcia, będących w związku przyczynowym z działaniem lub bezczynnością sądu. W ocenie Skarżącej Sąd Najwyższy również w postanowieniu z 8 maja 2019 r., w sprawie o sygn. akt I NSP 20/19 stwierdził, iż za przewlekłe uznaje się postępowanie, w którym w danej instancji nie wyznaczono rozprawy przez ponad dwanaście miesięcy. Skarżąca podkreśliła, że tak właśnie jest na gruncie niniejszej sprawy. Sąd Apelacyjny w [...] nie podjął żadnych czynności w zakresie ponownego rozpoznania sprawy, w szczególności nawet nie wyznaczył terminu posiedzenia.

Zdaniem Skarżącej dla stwierdzenia przewlekłości postępowania irrelewantne pozostają argumenty dotyczące niewystarczającej obsady kadrowej sądu, liczby wpływających spraw, obciążenia orzeczniczego poszczególnych sędziów, zasad przydzielania spraw do referatu, ograniczeń kompetencyjnych kadry kierowniczej, czy też jakiegokolwiek inne okoliczności związane z organizacją systemu sądowego. Wymienione okoliczności co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony sądu.

Powyższe w ocenie Skarżącej dowodzi, że postępowanie prowadzone jest w sposób przewlekły.

Prezes Sądu Apelacyjnego w [...] wniósł o oddalenie skargi wyjaśniając, że nie nosi on znamion rażącej przewlekłości, co stanowi wynik szeregu wymienionych przez niego podjętych w sprawie czynności procesowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Przedmiotem postępowania prowadzonego na podstawie wskazanej ustawy jest ocena, czy w postępowaniu głównym sąd albo prokurator działał w warunkach przewlekłości. W niniejszej sprawie przedmiotem oceny jest to, czy Sąd Apelacyjny w [...], ponownie rozpoznając apelację działał opieszale.

Za przejaw przewlekłości naruszającej prawo strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki uważa się wielomiesięczną beczynność sądu polegającą na niewyznaczaniu rozprawy, także rozprawy apelacyjnej, jeśli nie zachodzą okoliczności usprawiedliwiające opóźnienie. Zasadniczo o nieuzasadnionej zwłoce można mówić wówczas, gdy postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne do jej wyjaśnienia, uwzględniając ocenę terminowości i prawidłowości czynności sądowych, ale także charakter sprawy, zachowanie strony, a w szczególności strony, która zarzuca przewlekłość postępowania. Ocena nie może być oderwana od obowiązku zachowania zasady rozpoznawania spraw według kolejności wpływu oraz uwzględnienia przepisów nakazujących rozpoznawanie niektórych rodzajów spraw w ustawowo określonych terminach. Szybkość orzekania nie może zarazem stanowić przeszkody we właściwym funkcjonowaniu wymiaru sprawiedliwości. Ocena, czy wystąpiła przewlekłość

postępowania, jest dokonywana na podstawie obiektywnych i ustawowych kryteriów w odniesieniu do realiów faktycznych i prawnych danej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 17 marca 2016 r., III SPP 47/16). Za okres uzasadniający stwierdzenie przewlekłości postępowania uznawana jest przy tym bezczynność sądu drugiej instancji polegająca na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej trwająca co najmniej 12 miesięcy (postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18). Dla oceny sprawności postępowania (z punktu widzenia konwencyjnych, konstytucyjnych i proceduralnych dyrektyw osądzania sprawy w rozsądnym terminie) nie jest to jednak sztywna cezura czasowa.

W niniejszej sprawie apelacja Skarżącej wpłynęła do Sądu Okręgowego 27 października 2017 r. (k. 470 akt sądowych). Tam został nadany jej bieg. Akta sprawy zostały przedłożone Sądowi Apelacyjnemu 15 grudnia 2017 r. Zarządzeniem z 20 grudnia 2017 r. wyznaczono termin rozprawy apelacyjnej na dzień 7 czerwca 2018 r. (k. 490 akt sądowych). Na wniosek E. K. termin został zmieniony na 19 czerwca 2018 r. (k. 495 akt sądowych). Wyrokiem z 19 czerwca 2018 r. Sąd Apelacyjny w [...] częściowo uwzględnił apelację (k. 505 akt sądowych). Skarżąca wniosła o uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego (k. 508 akt sądowych). Uzasadnienie zostało sporządzone i doręczone pełnomocnikowi Skarżącej 19 lipca 2018 r., która następnie wniosła zażalenie na rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego, a 19 września 2018 r. wniosła skargę kasacyjną (k. 545 akt sądowych). Zarządzeniem z 25 września 2018 r. wezwano pełnomocnika pozwanej do usunięcia braków formalnych skargi kasacyjnej (k. 558 akt sądowych). Postanowieniem z 9 października 2018 r. rozpoznano zażalenie na rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego (k. 569 akt sądowych). Następnie 29 października 2018 r. E. K. wniósł odpowiedź na skargę kasacyjną (k. 584 akt sądowych). 30 października 2018 r. przesłano akta sprawy wraz ze skargą kasacyjną do Sądu Najwyższego. Wpłynęły one do Sądu Najwyższego 6 listopada 2018 r. Wyrokiem z 7 października 2020 r. (k. 599 akt sądowych). Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego z 18 czerwca 2018 r. i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania (k. 645 akt sądowych). Akta sprawy

zostały zwrócone Sądowi Apelacyjnemu 20 grudnia 2020 r. (k. 680 akt sądowych). Po zarejestrowaniu sprawy i wylosowaniu sędziego referenta, zarządzeniem z 4 stycznia 2021 r. na dzień 11 marca 2021 r. wyznaczony został termin rozprawy apelacyjnej (k. 685 akt sądowych). Następnie, pełnomocnik E. K. wniósł o odroczenie rozprawy na dzień przypadający po 15 kwietnia 2021 r. (jako przyczynę wskazano pobyt E. K. w szpitalu - k. 569 akt sądowych). Wniosek został uwzględniony i rozprawę wyznaczono na 5 maja 2021 r. (forma wideokonferencji, nie zaakceptowana przez E. K.). W dalszej kolejności pełnomocnik Skarżącej wniósł o odroczenie rozprawy, ponieważ planował wziąć w niej udział w trybie zdalnym (przebywał w Dubaju - k. 692 akt sądowych). Rozprawę odroczone z terminem, który miał być wyznaczony z urzędu. Podejmując następnie szereg czynności, związanych między innymi wypożyczeniem od Sądu Okręgowego w B. akt o sygn. VII GC [...] , termin rozprawy apelacyjnej wyznaczono na 19 kwietnia 2022 r. (niezwłocznie po ich przeprowadzeniu).

Powyższe wskazuje, że wszystkie czynności w niniejszej sprawie były podejmowane bez zbędnej zwłoki, zarówno w okresie po przedłożeniu akt sprawy Sądowi Apelacyjnemu, jak i po zwrocie akt sprawy przez Sąd Najwyższy. Wprawdzie czas oczekiwania na rozpoznanie sprawy po uchyleniu wyroku przez Sąd Najwyższy i przekazaniu jej do ponownego rozpoznania jest znaczny (14 miesięcy), niemniej nie nosi on znamion rażącej przewlekłości. Sąd Najwyższy nie dostrzega w świetle powyższego w działaniach Sądu Apelacyjnego w [...] znamion przewlekłości. Opisany wyżej przebieg postępowania przed Sądem Apelacyjnym w [...] prowadzi do wniosku, że zostały podjęte niezbędne czynności, zmierzające do zapewnienia prawidłowego biegu rozpoznawanej sprawy. Mając zatem na uwadze przedstawiony powyżej przebieg postępowania apelacyjnego stwierdzić należy, iż czas trwania postępowania w sprawie nie jest nadmierny. Dodać nadto należy, że w orzecnictwie Sądu Najwyższego kilkumiesięczny okres oczekiwania na wyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej mieści się w pojęciu rozsądnego terminu, w którym sprawa może oczekiwać na jej rozpoznanie. Znamiona przewlekłości postępowania przypisuje się z reguły dopiero kilkunastomiesięcznej lub dłuższej bezczynności sądu drugiej instancji w wyznaczeniu terminu rozprawy odwoławczej (postanowienia Sądu Najwyższego z:

25 listopada 2014 r., III SPP 229/14; 12 lipca 2017 r., III SPP 28/17; 5 czerwca 2019 r., I NSP 39/19). Nie jest więc uprawnione twierdzenie Skarżącej, że Sąd Apelacyjny w [...] prowadził sprawę w sposób przewlekły. W pierwszej kolejności podjęto bowiem czynności o charakterze formalnym oraz pozostałe związane z wydaniem rozstrzygnięcia, przed wszystkim związane z prawidłowym postępowaniem w przedmiocie wznowienia postępowania. To niewątpliwie stanowiło wyraz dbałości o prawidłowy tok postępowania apelacyjnego, które powinno zakończyć się rozstrzygnięciem merytorycznym dopiero po wyjaśnieniu kwestii proceduralnych. Na powyższe wskazywano już w orzecznictwie Sądu Najwyższego, podnosząc, że istotę prawa do sądu należy wiązać raczej z rzetelnym rozpatrzeniem sprawy, a nie z szybkim rozpatrzeniem sprawy – w tym sensie, że nie zawsze szybkie rozpatrzenie sprawy idzie w parze z rzetelnością jej rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2006 r., III SPP 27/06). Z tego względu w analizowanym przypadku brak natychmiastowego rozstrzygnięcia merytorycznego sprawy nie może *per se* uzasadniać stwierdzenia przewlekłości postępowania. Powyższe oznacza więc brak podstaw do stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, orzekł jak w sentencji postanowienia.

a.s.